

Uuselintarvikkeet ravintolisissä

Ylitarkastaja Sanna Viljakainen
Tuoteturvallisuusyksikkö
Valvontaosasto
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Esityksen sisältö

- Mitä tarkoitetaan uuselintarvikkeella?
- Lainsäädäntö
- Ravintolisätulkinta
- Uuselintarvikestatuksen selvittäminen
- Käytettävissä olevia tietolähteitä
- Kuinka uuselintarvikkeita valvotaan?
- Eviran rooli
- Esimerkkejä hyväksymättömistä uuselintarvikeainesosista
- Esimerkkejä ravintolisissä sallituista uuselintarvikkeista

Mitä tarkoitetaan uuselintarvikkeella?

- Elintarvike tai sen ainesosa, jolla ei ole ollut merkittävää kaupallista elintarvikekäyttöhistoriaa EU:n alueella ennen 15.5.1997
- Kyseessä voi olla
  - uusi tai muunneltu perusmolekyyli rakenne
  - mikrobi-, sieni- tai leväpohjainen tuote
  - kasvi- tai eläinperäinen tuote
  - uusi tuotantomenetelmä, joka aiheuttaa muutoksia ravintoarvoon, aineenvaihduntaan tai ei-toivottujen aineiden pitoisuuksiin
- **Uuselintarvikkeiden käyttöturvallisuus tulee varmistaa ennakkoon**
- **Vain hyväksytyjä uuselintarvikkeita voi tuoda markkinoille**

Lainsäädäntö

- Uuselintarvikeasetus (EY) 258/97
- Asetus ei koske lisäaineita, aromeja, uuttoliuottimia eikä muuntogeenisiä tuotteita
- Uuselintarvikkeita ei saa tuoda markkinoille ilman lupaa
  - Hakemusmenettely
    - arvioidaan tuotteen turvallisuus elintarvikkeena
    - komission suositus 97/618/EY
  - Ilmoitusmenettely
    - mikäli tuote olennaisesti vastaa olemassa olevia elintarvikkeita (koostumuksen, ravintoarvon, aineenvaihdunnan, käyttötarkoituksen ja ei-toivottujen aineiden pitoisuuden osalta)
    - viranomaisen arvio vastaavuudesta

Ravintolisätulkinta

- Pysyvässä komiteassa (SCFCAH) 14.2.2005
  - mikäli ainesosa on ollut ennen 1997 ravintolisäkäytössä, sen käyttö ravintolisissä on sallittua, mutta käytön laajentaminen muihin tuoteryhmiin vaatii uuselintarvikeluvan
  - ravintolisäkäyttöä ei katsota merkittäväksi käytöksi

Uuselintarvikestatuksen selvittäminen (1)

- Tuotetta ei katsota uuselintarvikkeeksi, jos sillä on ollut merkittävää kaupallista käyttöhistoriaa elintarvikkeena EU:n alueella (ml. uusimmat jäsenvaltiot) ennen toukokuuta 1997
- Kaikenkattavia listoja uuselintarvikkeista tai hyväksyttävistä tuotteista ei ole
- **Vastuu tuotteiden määräystenmukaisuudesta on toimijalla** (käyttöhistoria tulee pystyä tarvittaessa osoittamaan asiakirjoin)
- Erityisesti eksoottisten ainesosien kohdalla tulee varmistaa, ettei niitä katsota uuselintarvikkeiksi

Uuselintarvikestatuksen selvittäminen (2)

- Jäsenvaltioilla harkintavalta luokittelun suhteen, tulkinta-apua komission uuselintarvikeasiantuntijatyöryhmältä
- Komission ohje koskien käsitettä ”merkittävä käyttöhistoria”
- Tulkinta asetuksen piiriin kuulumisesta pysyvässä elintarvikekomiteassa (uuselintarvikeasetuksen 13 artiklan komiteamenettely)
- Kansalliset käyttöä rajoittavat säännöt (esim. lääkelainsäädäntö)

Käytettävissä olevia tietolähteitä

- Markkinoille hyväksytyjä tai kieltopäätöksen saaneita uuselintarvikkeita
  - komission päätökset
  - Ilmoitukset
- Taulukko hakemuksista
- Novel Food Catalogue eli komission julkinen luettelo uuselintarviketulkinnoista
http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/novelfood/novel_food_catalogue_en.htm

- Nettox-kasviluettelo <http://www.eurofir.net/form.asp?id=7325>
  - jos löytyy luettelosta -> lähtökohtaisesti ei uuselintarvike
- Viranomaisilla käytössä myös muita tietolähteitä

Kuinka uuselintarvikkeita valvotaan?

- Uuselintarvikkeiden valvonta on osa tavanomaista elintarvikevalvontaa ja perustuu toimijan omavalvonnan valvontaan
- Kuntien ja AVI:n elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat toimijan omavalvontaa ja tekevät tarvittavat valvontatoimenpiteet
- Tulliviranomaiset vastaavat maahantuotujen tuotteiden valvonnasta
- **Hyväksymättömän uuselintarvikkeen** **tapaaminen markkinoilta johtaa aina** **selvityspyyntöön tai takaisinvetoon**

Eviran rooli (1)

- Ottaa vastaan uuselintarvikehakemukset ja olennaiseen vastaavuuteen liittyvät lausuntopyynnöt (ei arvioi sisältöä)
  - Toimii kansallisena yhteysviranomaisena toimijoiden, uuselintarvikelautakunnan ja komission välillä
  - Kouluttaa, suunnittelee, ohjaa ja johtaa kotimaista valvontaa
    - takaisinvento-ohjeet hyväksymättömille uuselintarvikkeille
- http://www.evira.fi/files/attachments/fi/evira/lomakkeet_ja_ohjeet/elintarvikkeet/takaisinvedot/uuselintarvike_takaisinventoohje_suomeksi_271010.pdf

Eviran rooli (2)

- Osallistuu uutuuskäsitteen selvittelyyn ja tekee uuselintarviketulkintoja yhteistyössä muiden jäsenmaiden uuselintarvikeviranomaisien kanssa
- Tunnistaa hyväksymättömiä uuselintarvikeainesosia ravintolisäilmoitusten vastaanoton yhteydessä
- Käsittelee kilpailijoiden ilmiannot
- Toimii RASFF-järjestelmän Suomen yhteyspisteenä ja tekee hyväksymättömiä uuselintarvikkeita koskevat RASFF-ilmoitukset

Esimerkkejä hyväksymättömistä uuselintarvikeainesosista

- Stevia-kasvi eli *Stevia rebaudiana*
  - lehtien käyttö elintarvikkeissa kielletty
  - kasvista eristettyjen makeuttavien ainesosien (stevioliglykosidien) käyttö sallittu lisäainelainsäädännön nojalla
- *Hoodia gordonii*
- *Smallanthus sonchifolius* (yacon)
- *Coriolus versicolor* (silkkivyökääpä)
- *Cnidium monneri*
- *Pueraria mirifica*
- *Siraitia grosvenorii*
- *Synsepalum dulcificum* (miracle fruit tai ihmemarja)

Esimerkkejä ravintolisissä sallituista uuselintarvikkeista

- FS-status:

- *Inonotus obliquus* (pakurikäöpä)
- *Cetraria islandica* (islanninjäkälä)
- *Emblica officinalis* (amla)
- *Equisetum officinalis* (peltokorte)
- *Carissa carandus*
- *Cordyceps sinensis* (kiinanloisikka)
- *Desmodium gangeticum*
- *Pinus pinaster* (rannikkomänty)

- Komission myönteinen päätös

Kiitos!

Evira

http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus_ja_myynti/uuselintarvikkeet/

Komissio

http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/novelfood/index_en.htm

Sanna Viljakainen
Ylitarkastaja, TkT
sanna.viljakainen@evira.fi
puh. 050 464 9354

Sanna Viljakainen
10.10.2012/Ravintolisäseminaari

